

Nem látják-e, nem akarják tudomásul venni, hogy apáinkat, anyáinkat, testvéreinket hetvenedmagukkal taszítják be csendőrszuronyokkal a vagonokba, ahol emberganéban hurcolják őket ismeretlenségbe, a megsemmisülésbe? Lehet ezt tovább tűrni, szabad-e megelégedni beadványokkal és alázatos kérésekkel, s nem kellene-e az egészet a keresztény társadalom előtt feltárni? Ki kell ordítani a nagyvilágba, hogy meggyilkolnak minket, ellent kell állani, és nem szabad tovább gyáván engedelmeskedni!

A beszéd érzelmi hatása láthatólag megrázta a hallgatóságot, de Stern nyugodt válasza hamarosan lefegyverezte:

A Zsidó Tanács mindent elkövet. A deportálásokról minden olyan jelentős hatósági és egyházi tényezőt felvilágosítottak, akinek támogatására számítani lehet. Sajnos, a németek parancsolnak, és a magyar hatóságok nem tudnak, vagy nem akarnak ellenállni. Zsidó ellenállás hiábavaló vérráldozat lenne, ami percek alatt összeroppanna és elképzelhetetlenül súlyosbítaná a többiek helyzetét. A Tanács teljesítette és teljesíteni fogja kötelességét.⁷⁰

A helyzet kilátástalanságát látva, dr. Varga másnap öngyilkosságot követett el.⁷¹ A találkozó mégsem volt teljes kudarc azok számára, akik bátrabb kiállást követeltek. Tette készítette a Tanács néhány középvezetőjét. A találkozó után nem sokkal összeült egy csoport, hogy megfogalmazzon egy felhívást, amelyet a magyar értelmiséghez intéztek. A csoport tagjai voltak: dr. Gottesmann Lajos és dr. Braun Sándor a „vidéki osztály” részéről, s a csoport élén Goldschmied József, Munkácsi Ernő és Polgár György állt a MIPI részéről. Majdnem ezzel egyidejűleg, ettől mégis függetlenül cselekedve, Somló Sándor, az élelmiszerosztály vezetője is felszólította a Központi Zsidó Tanácsot, hogy bocsásson ki ilyen felhívást. Munkácsi elkészítette a felhívás tervezetét, és másnap felolvasta a Tanács előtt. Habár Stern kezdetben hajlott a beleegyezésre, a szöveget hallva teljesen negatív álláspontra helyezkedett mindenféle „törvénytelen” tevékenységben való részvétellel kapcsolatban. Kijelentette, csak akkor hajlandó beleegyezését adni, ha a felhívást jóváhagyja a cenzúrahatóság, ami persze abszurdum volt. A Tanács többi tagja követte Stern vonalát, és ellenezte a felhívás „törvénytelen” kibocsátását. Még ahhoz sem járultak hozzá, hogy a felhívást levélként postázzák, ami gyakorlatilag nem esett a cenzúrarendelet hatálya alá.

Gottesmann és Munkácsi mindamelllett átadta a szöveget Herskovits Fábrián rabbinak, aki Somló Sándor segítségével kissé korrigálta azt, majd Grünwald Jenő és Fülöp tanárok közreműködésével sokszorosította.⁷² A felhívás sokszorosítása és terjesztése volt az első fontosabb nyílt ellenállási akció. A magyar keresztény társadalomhoz szóló felhívásban többek közt ez állt: